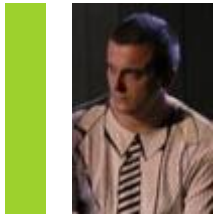

Fesztiválkör-képek

2007. július 19. - Györe Gabriella

A Szegeden egyszerre zajló két fesztivál a mindenevő közönségnek nem nagyon hagy pihenőidőt. A Szabad Színházak Nemzetközi Találkozója és az Alternatív Színházi Szemle egymást érő programjai közül csak felvillantatni tudok néhányat: most ezek szorultak a naplóba, hogy helye legyen a Woyzeck-koncertnek közepén.

A beszélgetés című trilógia a német ACUD Színházi Egyesület és a MASZK együttműködésében jött létre, s a Szabad Színházak Nemzetközi Találkozásának programja volt: az első darabja **Eörsi István** egy drámájából, **Az interjú**ból készült, 2006. november 10-én mutatták be Berlinben. A darab a politikai cselekvés morális vetületeit – fogalmaz a MASZK Egyesület ajánlója – az egykori mesterrel, Lukáccsal zajló párbeszéd, az apa-fiú, mester-tanítvány viszony kérdéseit vizsgálja. A trilógia második, magyar nyelvű részét Brecht Buckow-i elégiák című versfüzérének felhasználásával készítették el, a harmadik rész írójának Dalos Györgyöt kérték fel eredetileg, a rendező Urbán András.

A második Brecht – The Hardcore Machine címen készült el vajdasági magyar színészekkel. A keretes szerkezetű darabot négyen játsszák: a korszakot a megfélemlítéssel, harcokkal, veréssel, bezárással, meghunyászkodó emberekkel és ütemre szeretkező pártkatonákkal jellemző előadás számomra indokolatlanul váltogat a konkrét és az elvont, a naturalista ábrázolásmód és az eltávolított, szimbolikus ábrázolásmód között. A trilógia harmadik része Franz Kafka Amerika

című regényét használta fel, német és magyar színészek közreműködésével, így a játék több nyelven folyik. Az utolsó rész zárlata a korábban történeteknek: Karl Rossmann Amerikába érkezését, beilleszkedési kísérleteit, nagybácsiját, különböző munkáit és bolyongásait mutatja be, így törve meg vagy egészítve ki az 1953. júniusi berlini felkelésnek és az '56 októberi magyar felkelésnek emléket állító, abban az értelmiség szerepét problematizáló trilógiát. Az első amerikai tántorgások: tengeribetegség, a bánat és az öröm szédülete. Az első néhány szárazföldi lépés az Új hazában, aztán a többi, lassan, egymás után. (A galériában a trilógia középső részének, a Brecht – The Hardcore Machine-nak képeit láthatják).

A hét színésszel és három fakerettel dolgozó előadás eszközhasználata tetszetős, a díszletelemek minden további nélkül lényegülnek át szobafallá, liftté, poronddá, teherré, vagy emeletes ház két eltérő emeletévé. A három nyelv, de főként a német és a magyar keveredése a nyelvtanulás és helykeresés eseményeinek megjelenítése miatt nem zavaró, bár a kettős nehezítés a szövegértésnek árt – a színészek némelyike nem jól artikulál, s egyes mondatokat a nézőtérnek háttal mondanak el, így ezek értelméről kevés sejtésem van. A történet ugyan követhető, de hosszabbnak tűnik a kelleténél.

A szerbiai Döbrenyi Dénes és Varga Henrietta koreográfiája, az 5kettőnek (fejből írt könyv) szintén a Thealter programjában szerepelt: a két táncos-koreográfus munkáját Sheryl Sutton és Pilinszky János kapcsolata ihlette: Pilinszkynek a beszélgetések Sheryl Suttonnal című könyve, illetve a Sheryl Suttonnal 1984-ben találkozó Tolnai Ottónak egy még befejezetlen prózaverse egyaránt alapjául szolgáltak az előadásnak.

Az Alternatív Színházi Szemle Goda Gábor által válogatott programjában szerepelt a TÁP Színház Keresők című előadása: a darabot Molnár Péter novellája alapján Molnár Péter, Peer Krisztián és Vajdai Vilmos írták, a rendező Vajdai Vilmos volt. Eredetileg hangjáték készült a novellából, a munkában még Halász Péter is részt vett: halála után a hangjátékra épülő előadás megalkotásával és továbbfejlesztésével vissza is idézik őt a színpadra a hangjával. Az előadásnak két változatát is játsszák: a talking heads alcímű a hangjátékot állítja középpontba: itt egy lepedő mögött állnak a színészek, csak a fejük látható, s így mondják a szöveget; a találkozón szereplő változat ennél jóval összetettebb: a pár szóban összefoglalható történetre (mely nem teljesen egyezik meg az ugyanilyen címmel kiadott képregény történetével) rengeteg színházi

effektet pakolt a társulat, mindennel játszanak, amivel lehet: a rádiójáték rádiójáték-voltát kiemelik, a figurák playback-szituációra játszanak rá a lelassított, többször visszapörgetett szövegrészekkel, a beépített néző műbotránya az előadás közepén számon kéri a valótlan-ságot, a nem egyidejűséget, a playbacket, az alkalmazott videotechnika és a színpadot keresztben osztó szalagfüggöny rengeteg játéklehetőséget kínál, melyeket rendre ki is használnak hibátlanul, s a vékony tartalom helyett az ornamensekre kerül a hangsúly: a történetről a játékmódra terelődik a figyelem. Léggömb-könnyűségű, szórakoztató előadás lett a TÁP Színház kötött produkciója, olyan ötletziporkákkal, alakformálásokkal, hogy szinte azon csodálkozom, hogyan nem durrant ki alatta a történet, melyet annyi szállal és olyan sok irányba akarnak kinyitni. A lényeg, hogy nincsenek már nagy történetek – mondja erre Peer Krisztián a szakmai beszélgetésen – körítésben, az előadásban kapja meg a formáját az egész. Kárpáti Péter a darab budapestiségéért, a kint is vagyok – bent is vagyok szép megjelenítéséért lelkesedik, s azért, hogy a főszereplő sorsa eldőlj ugyan, de nincs bombasztikus hatásokkal megtámogatva: felismerés, kész.

Réti Anna Lélek pulóver nélkül című harminc perces szólója szintén a SZASSZ programjában szerepelt: a koreográfia és előadás számos hazai és külföldi elismerést mondhat magáénak. Egy plasztikus, tiszta, értelmezhető előadás, nem akar túlbonyolítani semmit, s egyetlen emberre alkotva is folyamatosan ébren tartja a figyelmet: a mozdulatok játéka, kifejezőereje, hol megejtően szánandó alkatot, hol erős személyiséget formáló képességük, a belső küzdelmek exteriorizálása jellemzi: a táncos mozdulatainak kimunkáltsága és ereje, a fényekkel elért különleges, amorf hatások összeadódva remek szólót eredményeztek, amiért érdemes volt beülni a negyven fokos U pavidonba.

S akkor legyen itt néhány kép is.

Urbán András Társulata (Szerbia): Brecht – The Hardcore Machine.
Szereplők: Béres Márta, Erdély Andrea, Mészáros Árpád, Mikes Imre Elek. Mozgás: Varga Henrietta. Zene: Mezei Szilárd. Jelmez, látvány: Varga Tünde. Rendező, dramaturg: Urbán András.

5kettőnek (Fejből írt könyv) Tánc, koreográfia, video: Döbrei Dénes, Varga Henrietta. Fény: Lydie Carras. Jelmez: Bjanka Ursulov. Díszlet: Varga Tünde. Zene: Szeelvényi Ákos, Laurent Rochelle.

TÁP Színhát: Keresők. Szereplők: Dióssi Gábor, Mészáros Béla, Jordán Adél, Sipos Vera, Horváth Ákos, Viczei Zsolt, Tamási Zoltán, Juristovszky Sosa, Keresztes Tamás, Vécsi Tibor, Járó Zsuzsa, Schönberger Ádám.

Hangok: Halász Péter, Gryllus Dorka, Parti Nóra, Thuróczy Szabolcs, Bordi András, Ónodi Eszter, Keszég László, Marozsán Erika, Bodó Viktor, Szantner Anna, Vinnai András, Takátsy Péter, Csányi Sándor, Szabó Győző, Auth Magda, Turai Tamás. Díszlet: Bartos András. Jelmez: Juristovszky Tamara. Maszk: Juristovszky Sosa. Zene: Vajdai Vilmos. Grafika: László Zsuzsi. Animáció: Hegedűs Márton és Kelencz Attila. Video: Juhász András, Péter Boldizsár. Dramaturg: Turai Tamás, Peer Krisztián, Keszthelyi Kinga. Rendezőasszisztens: Lehotka Judit Zolka. Rendező: Vajdai Vilmos.

Lélek pulóver nélkül. Koreográfia, előadó: Réti Anna. Zene: Barna Balázs, Lajkó Félix. Fény: Szirtes Attila. Jelmez: Csorba Kriszta, Bugram Zsófi, Réti Anna. Munkatárs: Hudi László. Videó: Puttó Nagy Zoltán.

Galériák: 1. 5kettőnek; 2. Keresők; 3. Brecht – The Hardcore Machine

Györe Gabriella